

TRAFIKFÖRSÖRJNINGSPROGRAM

för färdtjänst och riksfärdtjänst

2025–2028

Innehåll

Innehåll	2
1. Inledning.....	3
1.1 <i>Samarbete med Västtrafik</i>	3
1.2 <i>Strategisk inriktning</i>	3
2. Färdtjänst	4
2.1 <i>Färdtjänstområde.....</i>	4
2.2 <i>Arbets- och utbildningsresor</i>	4
2.3 <i>Omfattning av trafik.....</i>	4
2.4 <i>Grunder för prissättning.....</i>	6
3. Färdtjänst i annan kommun	7
4. Riksfärdtjänst	7
4.1 <i>Omfattning av trafik.....</i>	8
4.2 <i>Grunder för prissättning.....</i>	9
5. Åtgärder för att skydda miljön	10
6. Uppföljning av trafikförsörjningsprogram 2021–2024.....	10
6.1 <i>Gemensamt reglemente för riksfärdtjänst.....</i>	10
6.2 <i>Beställning av resa</i>	10
6.3 <i>Medföljande förflyttningshjälpmedel vid färdtjänstresor</i>	10
6.4 <i>Kopplade resor</i>	10
6.5 <i>Teknisk utveckling vid bokning av färdtjänstresa via webb och app.....</i>	11
7. Fokusområden kommun	11
7.1 <i>Arbets- och utbildningsresor</i>	11
7.2 <i>Förbättra samordning av beställning.....</i>	11
7.3 <i>Medföljande förflyttningshjälpmedel.....</i>	11
7.4 <i>Sällskapsdjur i bil.....</i>	11

Bilaga 1. Egenavgifter vid riksfärdtjänst

Bilaga 2. Trafikavtalet

1. Inledning

Enligt kollektivtrafiklagen (SFS 2010:1065) ska, i de kommuner som inte överlåtit ansvaret för färdtjänst och riksfärdtjänst till den regionala kollektivtrafikmyndigheten, ett trafikförsörjningsprogram för dessa båda transportlagar upprättas. Varje kommun ska där ange omfattningen av trafik enligt lagen (1997:736) om färdtjänst och lagen (1997:735) om riksfärdtjänst samt grunderna för prissättningen för resor med sådan trafik. Kommunen ska anta programmet efter samråd med den regionala kollektivtrafikmyndigheten.

Västra Götalandsregionen (VGR) är regional kollektivtrafikmyndighet i Västra Götalandsregionen. Kommunerna har inte överlåtit ansvaret för färdtjänst och riksfärdtjänst till VGR, utan är var och en ekonomiskt ansvariga för färdtjänst och riksfärdtjänst och för den myndighetsutövning som utförs.

Detta trafikförsörjningsprogram gäller för följande kommuner: Essunga, Falköping, Grästorp, Gullspång, Götene, Hjo, Karlsborg, Lidköping, Mariestad, Tibro, Tidaholm, Töreboda, Skara, Skövde och Vara. Benämningen "kommunerna" används fortsättningsvis i programmet och avser då dessa kommuner.

Föregående trafikförsörjningsprogram för färdtjänst och riksfärdtjänst avsåg tiden 2021–2024. Detta program gäller för perioden 2025–2028 och kommer vid behov att revideras. I programmet lyfter vi bland annat fram de fokusområden som kommunerna arbetat och arbetar med.

1.1 Samarbete med Västtrafik

Samverkan mellan uppdragsgivare och Västtrafik sker genom olika samverkansforum, gemensamma rutiner samt genom att information om resor och kostnader tillgängliggörs för uppdragsgivarna via webbaserade system.

Västtrafik förbinder sig till att driva relevanta samverkansforum och uppdragsgivarna förbinder sig till att delta i de fasta samverkansforumen: Samverkansgrupp, Handläggargrupp samt Uppdragsgivarkonferens.

Västtrafik ska också samverka med uppdragsgivare via samråd inför upphandlingar samt vid enskilda möten med uppdragsgivaren.

1.2 Strategisk inriktning

Kommunernas ambition är att integrationen av särskild och allmän kollektivtrafik ska öka. I takt med att den allmänna kollektivtrafiken anpassas allt mer till olika personers fysiska och psykiska förutsättningar minskar behovet av färdtjänst och riksfärdtjänst med personbil och specialfordon. Det är dock kommunernas uppfattning att detta behov kommer att kvarstå för personer med vissa typer av funktionsnedsättning.

2. Färdtjänst

Samtliga kommuner har överlåtit till Västtrafik att upphandla transport- och beställningstjänster samt samordna färdtjänsten med andra typer av anropsstyrda resor och sjukresor. Nuvarande transportörsavtal gäller till och med 2026-06-19. Nuvarande avtal med Dynava för tjänsten Kund- och resetjänst gäller till och med 2027-03-06.

Kommunerna har ett gemensamt färdtjänstreglemente. Beslut enligt färdtjänstlagen fattas av den sökandes folkbokföringskommun. Varje tillstånd är individuellt utformat, utifrån de personliga förutsättningar som gäller i varje enskilt fall. Nedan följer en beskrivning av de olika typer av färdtjänstresor som regleras i det gemensamma färdtjänstreglementet.

2.1 Färdtjänstområde

För kommunerna Essunga, Falköping, Gullspång, Grästorp, Götene, Hjo, Karlsborg, Lidköping, Mariestad, Tibro, Tidaholm, Töreboda, Skara, Skövde och Vara utgörs färdtjänstområdet av Västra Götalands län samt av kommunerna Askersund, Habo, Kristinehamn, Laxå och Mullsjö.

Inom de kommuner som utgör hemkommunens färdtjänstområde gäller obegränsat resande för de personer som beviljats tillstånd till färdtjänst. Det kan dock förekomma individuella begränsningar av hur färdtjänsten får nyttjas på sträckor som trafikerats av allmänna kommunikationer som anpassats för personer med funktionsnedsättning.

2.2 Arbets- och utbildningsresor

För personer som är berättigade till färdtjänst finns möjlighet att ansöka om arbets- eller utbildningsresor efter individuell prövning. De som får tillstånd för dessa resor har rätt till två enkelresor per dag mellan sin folkbokföringsadress och sin ordinarie arbetsplats eller utbildningsadress, såsom gymnasieskola, högskola eller vuxenutbildning. Att använda arbets- och utbildningsresor innebär en lägre kostnad för den som reser jämfört med att använda vanlig färdtjänst för två enkelresor per dag. Arbets- och utbildningsresor erbjuder dessutom en högre servicenivå. Den högre servicenivån för arbets- och utbildningsresor innebär att personen, utöver den grundservice som alltid ingår i färdtjänsten, även får en mer exakt ankomsttid. De som har beviljats arbets- och utbildningsresor kan också hämta eller lämna barn i barnomsorg på vägen till och från resmålet. Medresenärer är inte tillåtna vid arbets- och utbildningsresor.

2.3 Omfattning av trafik

I följande avsnitt redovisas omfattningen av färdtjänsten för kommunerna. I begreppet ingår färdtjänst enligt avsnitt 2.1–2.3 ovan. Statistiken är den samma som kommunerna redovisar årligen till Trafikanalys. Statistiken som redovisas i programmet avser 2024.

Tillstånd; antal personer med tillstånd till färdtjänst 2024-12-31:

Kommun	Gruppen 80 år och äldre	Gruppen 65-79 år	Gruppen under 65 år
Essunga	96	46	29
Falköping	649	179	175
Grästorp	92	22	49
Gullspång	74	31	18
Götene	162	79	37
Hjo	107	39	30
Karlsborg	89	36	26
Lidköping	513	199	177
Mariestad	409	166	134
Tibro	104	38	52
Tidaholm	176	59	48
Töreboda	111	42	57
Skara	205	85	102
Skövde	569	246	239
Vara	246	130	127

Nyttjande; antal personer som rest med färdtjänst under 2024:

Kommun	Gruppen 80 år och äldre	Gruppen 65-79 år	Gruppen under 65 år
Essunga	52	35	19
Falköping	316	120	115
Grästorp	53	20	36
Gullspång	35	28	11
Götene	99	50	21
Hjo	66	26	17
Karlsborg	33	19	18
Lidköping	308	134	129
Mariestad	225	87	86
Tibro	52	26	40
Tidaholm	78	38	19
Töreboda	68	29	33
Skara	107	67	61

Skövde	285	152	191
Vara	145	91	92

Antal färdtjänstresor 2024 och antal färdtjänstresor per invånare 2024:

Kommun	Antal färdtjänstresor	Invånarantal (dec -24)	Resor/invånare
Essunga	1667	5611	0,29
Falköping	11 997	32 991	0,36
Grästorp	4394	5 563	0,78
Gullspång	955	5 119	0,18
Götene	3944	13 286	0,30
Hjo	1877	9 258	0,20
Karlsborg	2037	7 061	0,29
Lidköping	11 279	40 425	0,28
Mariestad	13 631	24 538	0,56
Tibro	2353	11 332	0,21
Tidaholm	2621	12 805	0,20
Töreboda	2407	9 141	0,26
Skara	5426	18 707	0,29
Skövde	16 807	57 995	0,29
Vara	4952	16016	0,31

2.4 Grunder för prissättning

Färdtjänstens egenavgift för vuxna baseras på ett baspris på 60 kr, som infördes den 1 februari 2021. Taxan justeras årligen i januari enligt Taxi-index för anropsstyrd trafik, med basmånad oktober och basår 2020.

Varje kommun räknas som en zon, och antalet zoner beräknas enligt fågelvägsprincipen. En resa inom en zon kostar enligt baspriset. För resor som sträcker sig över två eller fler zoner tillkommer ett zontillägg till baspriset, för varje zon som resan går genom adderas zontillägget till föregående zons taxa. För zon två och tre multipliceras baspriset med 0,75, och för zon fyra och uppåt multipliceras baspriset med 1,5. Den högsta egenavgiften betalas för åtta zoner, även om resan går genom fler zoner. Vid samåkning påverkas inte egenavgiften av att resan går genom fler zoner än vad fågelvägen visar.

För barn och skolungdomar mellan 0 och 19 år är egenavgiften 75 % av färdtjänstens egenavgift för vuxna. Medresenärer betalar enligt färdtjänstens egenavgifter baserat på sin egen ålder, med undantag för barn mellan 0 och 6 år som reser kostnadsfritt.

Enkel resa inom	Vuxen	Ungdom
En zon	71	54
Två zoner	125	94
Tre zoner	178	134
Fyra zoner	285	214
Fem zoner	393	295
Sex zoner	500	375
Sju zoner	607	456
Åtta zoner eller flera	714	535

I tabellen ovan visas priset för egenavgiften år 2025.

För arbets- och utbildningsresor debiteras en egenavgift per kalendermånad eller betalning enligt färdtjänstens egenavgift för varje resa.

Egenavgift för en kalendermånad år 2025 är:

- 636 kr inom Falköping, Lidköping, Mariestad och Skövde tätort
- 922 kr inom en kommun
- 1 487 kr inom två eller flera kommuner.

Taxan för arbets- och utbildningsresor räknas upp i januari varje år enligt Taxi-index för anropsstyrd trafik. Basmånaden för indexuppräknings är oktober, basår 2020.

3. Färdtjänst i annan kommun

Utöver den färdtjänst som beskrivits i avsnitten ovan, och som uppdragits av kommunerna till Västtrafik att utföra, finns också möjlighet för kommuninvånare att ansöka om att få resa en eller flera färdtjänstresor inom en kommun utanför färdtjänstområdet. (Kommunernas färdtjänstområde framgår i avsnitt 2.1.) För att få tillstånd till resa i annan kommun krävs en särskild prövning av den färdtjänstberättigades hemkommun.

För resa inom någon av landets kommuner som inte ingår i färdtjänstområdet och som ligger utanför Västra Götalands län, lämnas ersättning för 70 % av taxameterbeloppet. Resenären beställer en taxiresa hos valfritt taxibolag och inkommer i efterhand med kvitto till kommunens handläggare.

4. Riksfärdtjänst

Anpassningen av kollektivtrafiken och det ökade utbudet av servicetjänster i samband med resor har bland annat som syfte att minska behovet av samlösningar för personer med funktionsnedsättning. Riksfärdtjänst beviljas av folkbokföringskommunen till de personer som till följd av ett stort och varaktigt funktionshinder måste resa på ett särskilt kostsamt sätt. Resor med riksfärdtjänst sker från en kommun till en annan inom Sverige (minst en kommun ska ligga utanför färdtjänstområdet).

Flertalet av kommunerna har avtal med Riksfärdtjänsten Sverige för utförandet av riksfärdtjänstresor.

4.1 Omfattning av trafik

I följande tabeller redovisas omfattningen av riksfärdtjänsten för kommunerna. Statistiken är den samma som kommunerna redovisar årligen till Trafikanalys. Statistiken som redovisas i programmet avser 2024 års siffror.

Nyttjande; antal personer som rest riksfärdtjänst under 2024:

Kommun	Gruppen 80 år och äldre	Gruppen 65-79 år	Gruppen under 65 år
Essunga	5	0	0
Falköping	17	8	12
Grästorp	1	0	2
Gullspång	2	0	0
Götene	1	0	0
Hjo	2	1	1
Karlsborg	0	0	1
Lidköping	3	1	1
Mariestad	5	1	6
Tibro	0	1	0
Tidaholm	0	0	1
Töreboda	5	3	0
Skara	1	1	1
Skövde	3	1	12
Vara	13	9	6

Antal riksfärdtjänstresor 2024 och antal resor per invånare 2024:

Kommun	Antal riksfärdtjänstresor	Invånarantal (dec - 24)	Antal resor per invånare
Essunga	9	5 611	0,0016
Falköping	127	32 991	0,0038
Grästorp	8	5 563	0,0014
Gullspång	8	5 206	0,0002
Götene	2	13 286	0,0002
Hjo	8	9 258	0,0009
Karlsborg	2	7 061	0,0003
Lidköping	9	40 425	0,00022
Mariestad	59	24 538	0,0024
Tibro	6	11 332	0,0005
Tidaholm	2	12 805	0,0002
Töreboda	31	9 141	0,004
Skara	12	18 707	0,0006
Skövde	42	57 995	0,0007
Vara	52	16 016	0,0032

4.2 Grunder för prissättning

Den avgift som den enskilde ska betala för en riksfärdtjänstresa regleras i förordningen (1993:1148) om egenavgifter vid resor med riksfärdtjänst. Enligt riksfärdtjänstlagens förarbeten ska denna avgift uppgå till ett belopp som motsvarar det normala priset för att åka med allmänna kommunikationer. Utgångspunkten för vad som är normala reskostnader var SJ:s taxesättning för resa med tåg i 2 klass år 1997. Grunderna för prissättningen på tågbiljetter har dock genomgått omfattande förändringar sedan förordningen skrevs och är numera efterfrågestyrd istället för avståndsrelaterad. De av regeringen fastställda egenavgifterna för riksfärdtjänstresor motsvarar därmed inte de verkliga kostnaderna för motsvarande resor för personer utan funktionsnedsättning. (Bilaga 1. Egenavgifter vid riksfärdtjänst.)

5. Åtgärder för att skydda miljön

Arbete med miljö och åtgärder för att skydda miljön regleras av Västtrafiks avtal för anropsstyrda resor i Västra Götaland. (Bilaga 2. Trafikavtalet.)

6. Uppföljning av trafikförsörjningsprogram 2021–2024

I följande avsnitt presenteras de områden som kommunerna har arbetat med under perioden 2021–2024.

6.1 Gemensamt reglemente för riksfärdtjänst

Ett arbete påbörjades med att ta fram ett gemensamt reglemente för riksfärdtjänst. Detta arbete avslutades under programperioden. Handläggarna valde att inte ta fram ett gemensamt reglemente gällande riksfärdtjänst då lagen och gällande lagpraxis är tydlig och ger handläggningen vägledning.

6.2 Beställning av resa

Översyn gällande beställningsrutiner för färdtjänstresor. Detta avsnitt behandlas vidare i 2025–2028 års program men läggs in under det avsnitt som handlar om samordning. Det kan finnas andra parameter som påverkar samordningen och rutin för beställning av resa kan utgöra en del i det. Därför väljs rutiner för beställning att följa med till nästa programperiod.

6.3 Medföljande förflyttningshjälpmedel vid färdtjänstresor

För att erbjuda invånarna en så likartad färdtjänsthandläggning som möjligt bör kommunerna enas om ett gemensamt synsätt för medföljande förflyttningshjälpmedel vid färdtjänstresor. Västtrafik har initierat en grupp med handläggare i hela regionen som syftar till att behandla de hjälpmedel som kan vara aktuella för att följa med under en resa. Fokusområdet syftar till att förtydliga även för kommunerna vilka hjälpmedel som kan vara aktuella.

Under programperioden har ett projekt om hjälpmedel genomförts med målet att kommunerna ska enas om ett gemensamt synsätt för medföljande förflyttningshjälpmedel vid färdtjänstresor. Projektets fokusområde är att tydliggöra för kommunerna vilka hjälpmedel som kan vara aktuella. Resultatet av projektet har ännu inte presenterats av Västtrafik.

6.4 Kopplade resor

För att resenärerna ska kunna resa smidigt med både färdtjänst och allmänna kommunikationer, måste administrativa och tekniska problem lösas. Kommunerna, regionen och Västtrafik behöver utveckla en strategi för hur resor ska genomföras i regionen. Detta fokusområde har dock lagts på is eftersom det för närvarande saknas nationella förutsättningar för att arbeta vidare med frågan.

6.5 Teknisk utveckling vid bokning av färdtjänstresa via webb och app

Det pågår diskussioner med Västtrafik om vidareutveckling av deras app och webbtjänst "Boka resa" för att bättre tillgodose resenärernas behov vid bokning. Detta fokusområde kommer att fortsätta in i nästa programperiod, eftersom det är ett återkommande utvecklingsarbete som kan skapa goda förutsättningar för resor.

7. Fokusområden kommun

I följande avsnitt presenteras de områden som kommunerna anser vara viktiga att fokusera på och utreda närmare under programperioden 2025–2028, med målet att utveckla och förbättra färdtjänstverksamheten. När arbetet leder fram till konkreta förslag, kommer kommunernas gemensamma färdtjänstreglemente behöva revideras. Förslag till sådana revideringar kommer läggas fram av handläggargruppen för särskild kollektivtrafik i Skaraborgsområdet till det Delregionala Kollektivtrafikerådet Skaraborg (DKR) för vidare behandling. Detta råd har bland annat till uppgift att behandla frågor som rör det gemensamma färdtjänstreglementet för Skaraborg. Beslut om förändringar av färdtjänstreglementet fattas dock av varje enskild kommun.

7.1 Arbets- och utbildningsresor

Ett fokusområde är att genomföra en förutsättningslös utredning av arbets- och utbildningsresor. Denna utredning ska omfatta flera aspekter, däribland taxor, geografiska områden, typer av resor samt kriterier för att bevilja tillståndet.

7.2 Förbättra samordning av beställning

Detta område fokuserar på att undersöka möjligheterna att förändra förutsättningarna för bokning och samordning av resor. Detta kan inkludera åtgärder som att reglera tidsfönster för bokningar och erbjuda rabatterade resor vid tidig bokning.

7.3 Medföljande förflyttningshjälpmedel

Ett fortsatt arbetet kommer göras baserat på hjälpmedelsprojektet och fokusera på att implementera de resultat och rekommendationer som framkommit. Detta innebär att vi kommer att analysera och tillämpa de insikter som projektet har genererat.

7.4 Sällskapsdjur i bil

Fokusområdet omfattar att undersöka möjligheten att ta med sig sällskapsdjur i färdtjänsten och vad det innebär för kommunerna ekonomiskt och organisatoriskt.